

Aurskog-Høland: 1 utfordring og 5 problemer

Ulf Andersen

Statistikksjef // NAV

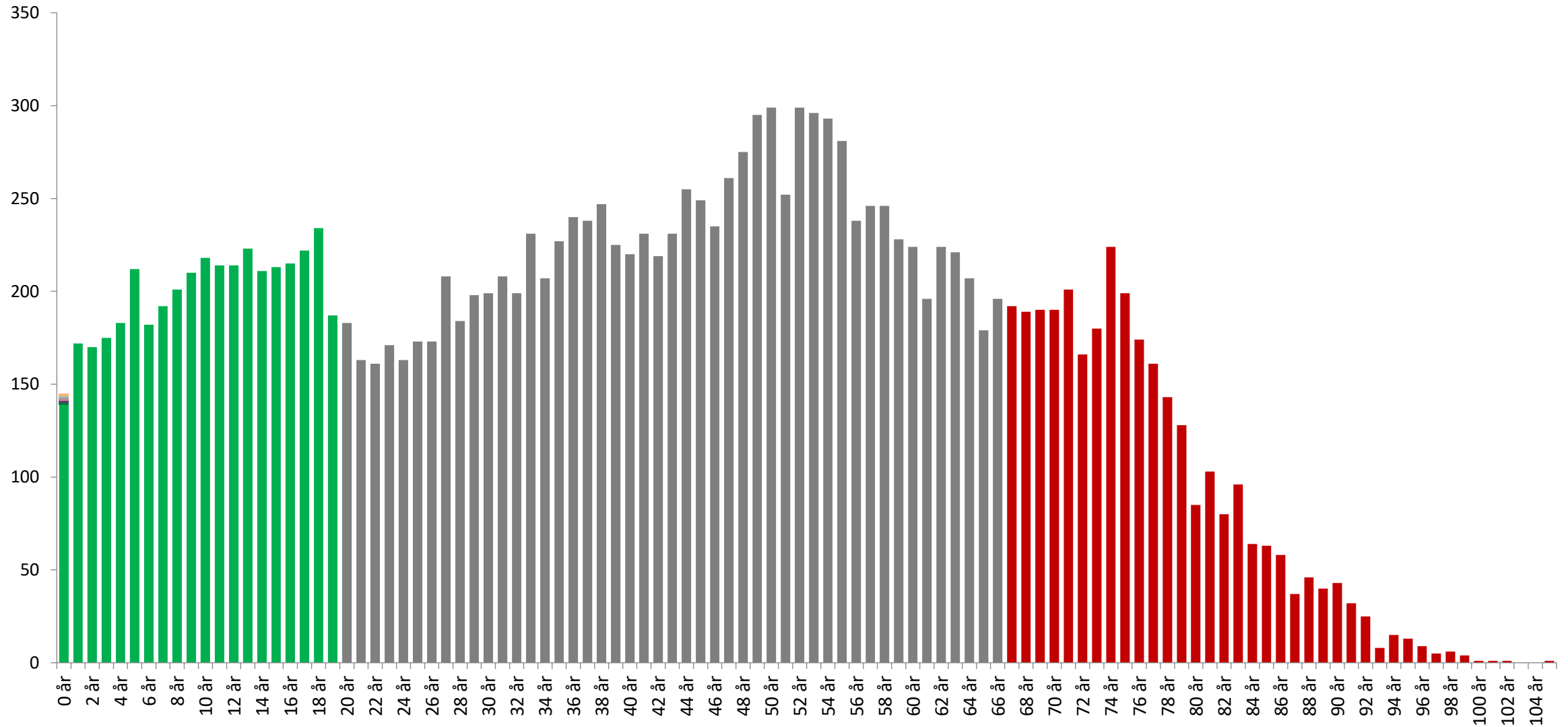

Nesten all befolkningsvekst fremover kommer i de eldste aldersgruppene

Aurskog-Høland har en
samfunnsutfordring
som påvirker
arbeidsmarkedet

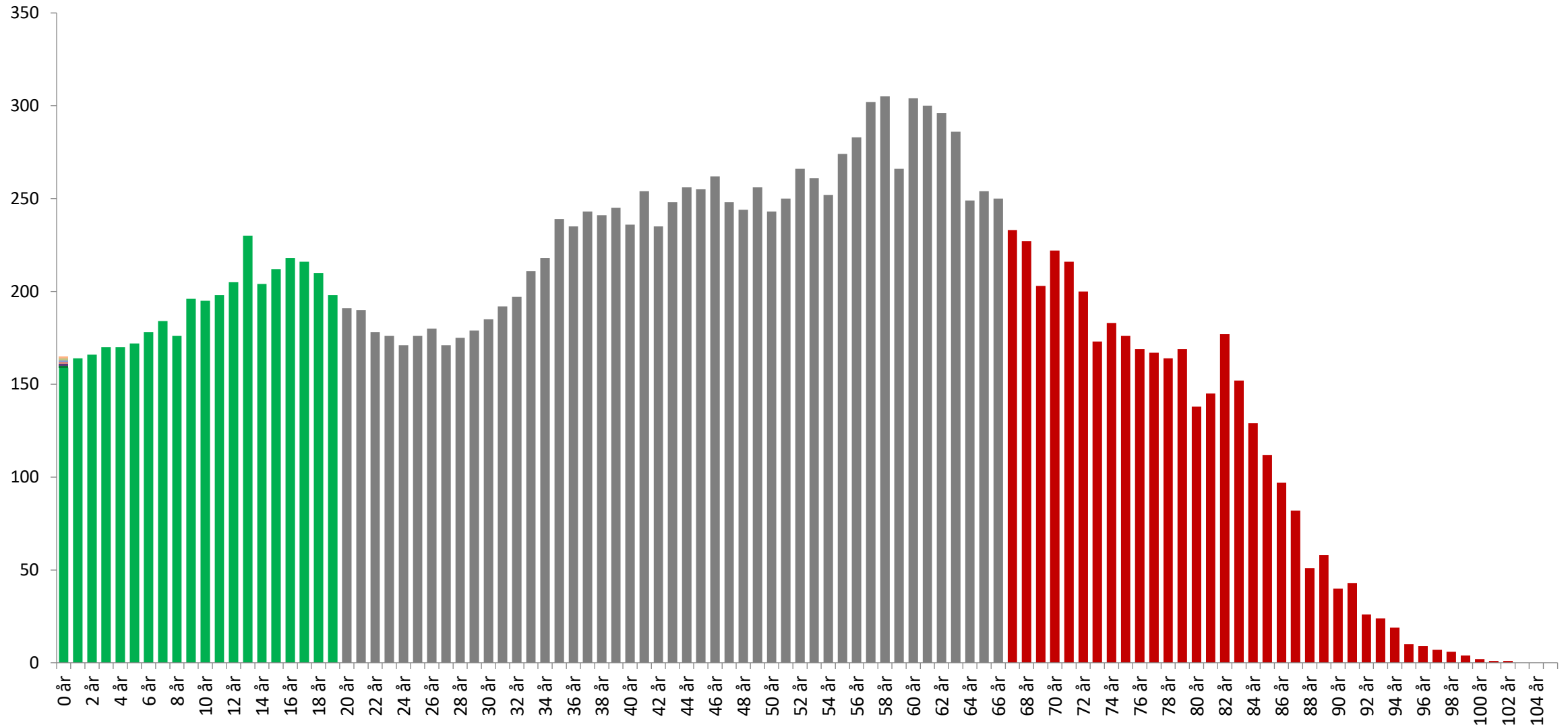
Befolkningen i Aurskog-Høland

2022

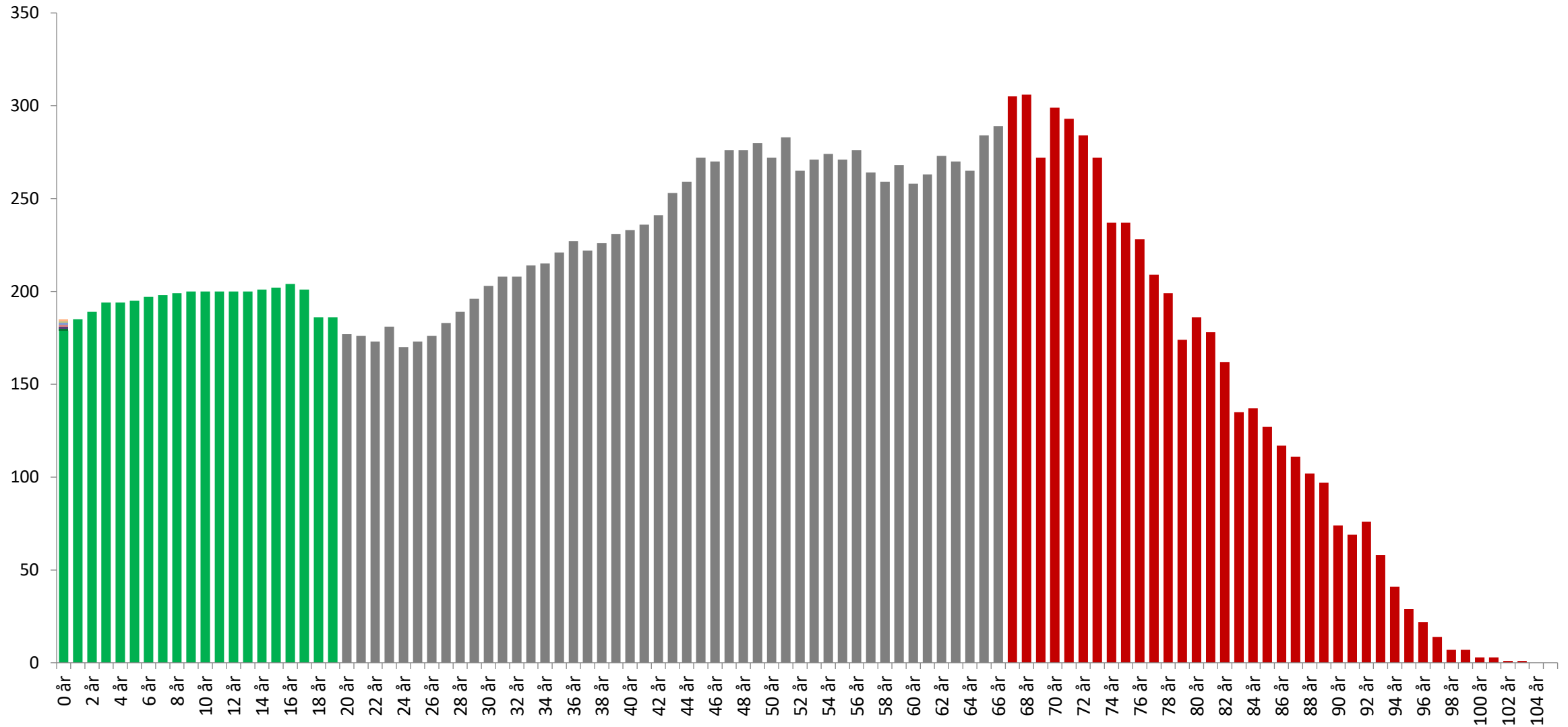
Befolkningen i Aurskog-Høland

2030

Befolkningen i Aurskog-Høland

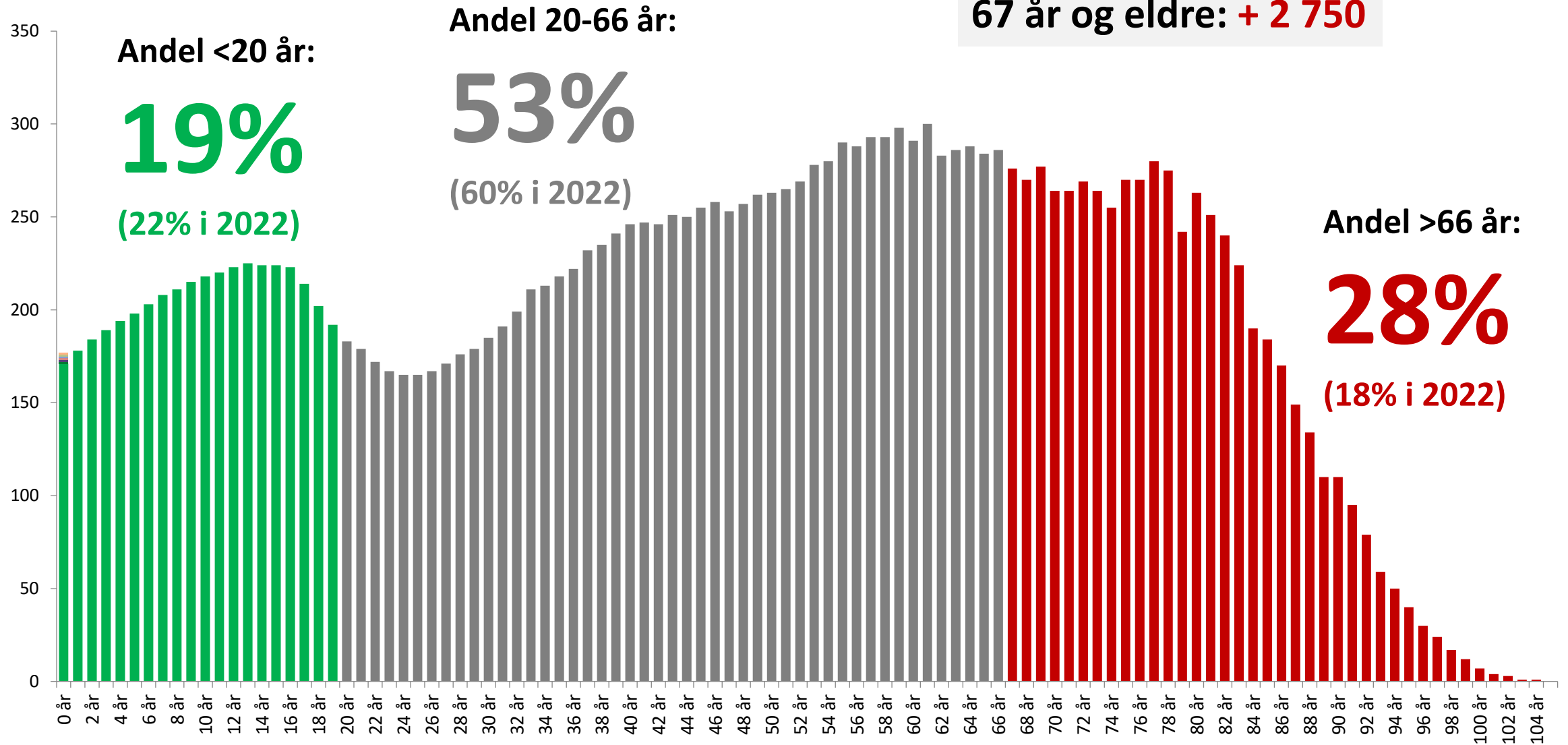
2040

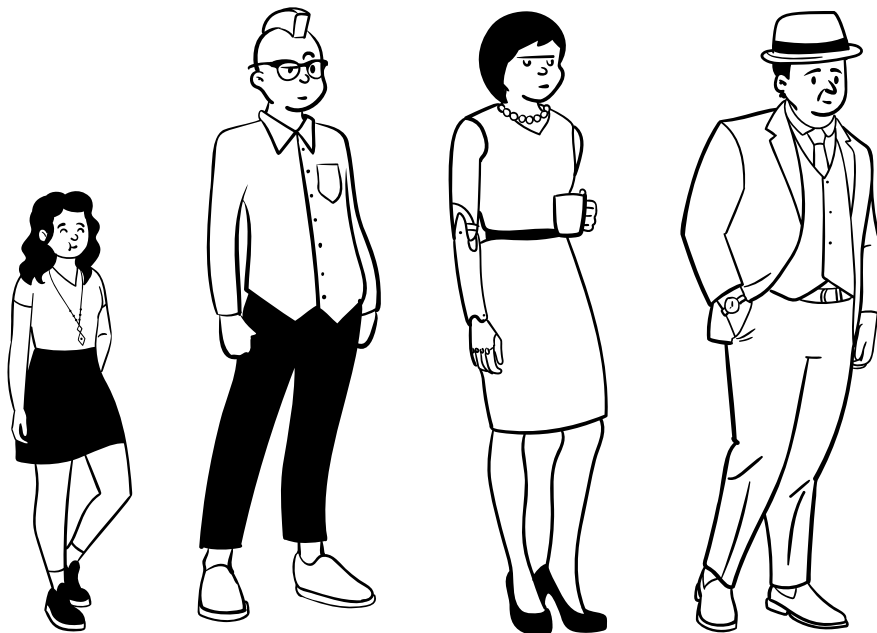
Befolkningen i Aurskog-Høland

Befolkningen: + 3 500
67 år og eldre: + 2 750

2050

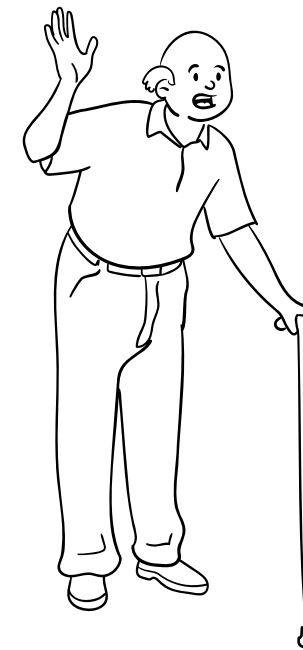

I dag:

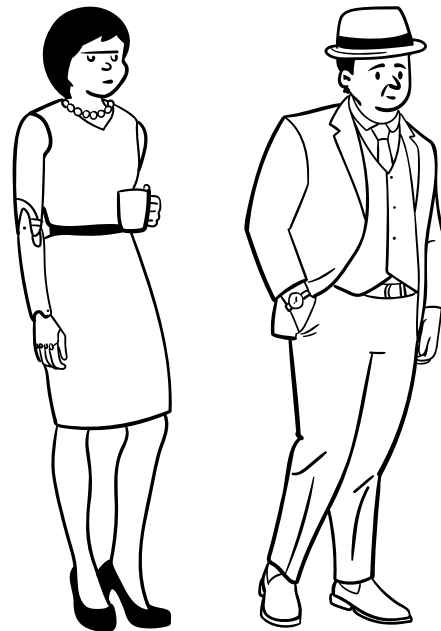

3,3

**I yrkesaktiv
alder per
person 67+**

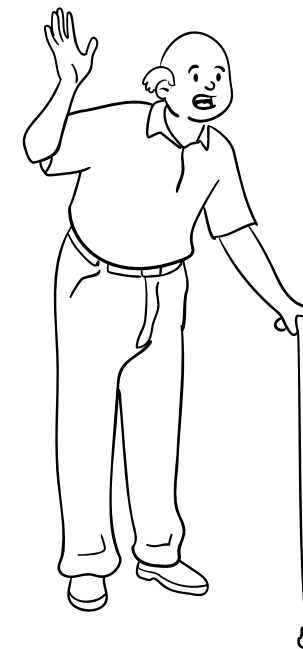

2050:

1,9

**I yrkesaktiv
alder per
person 67+**

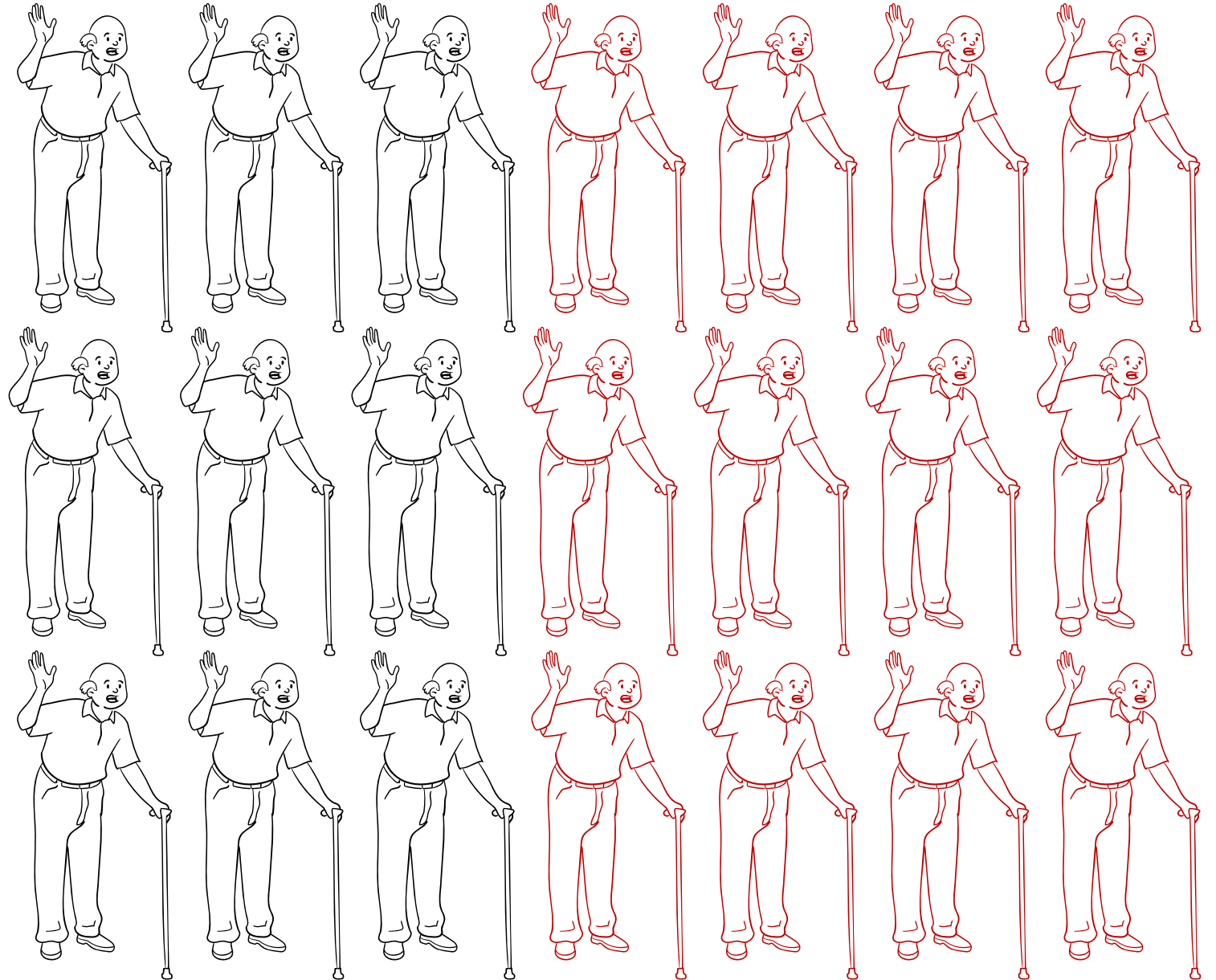

...og over **halvparten** (60%) vil være 80 år eller eldre...

For **hver ekstra barn og ungdom** Aurskog-Høland får under 20 år...

...får dere **21 seniorer** (67 år og eldre)

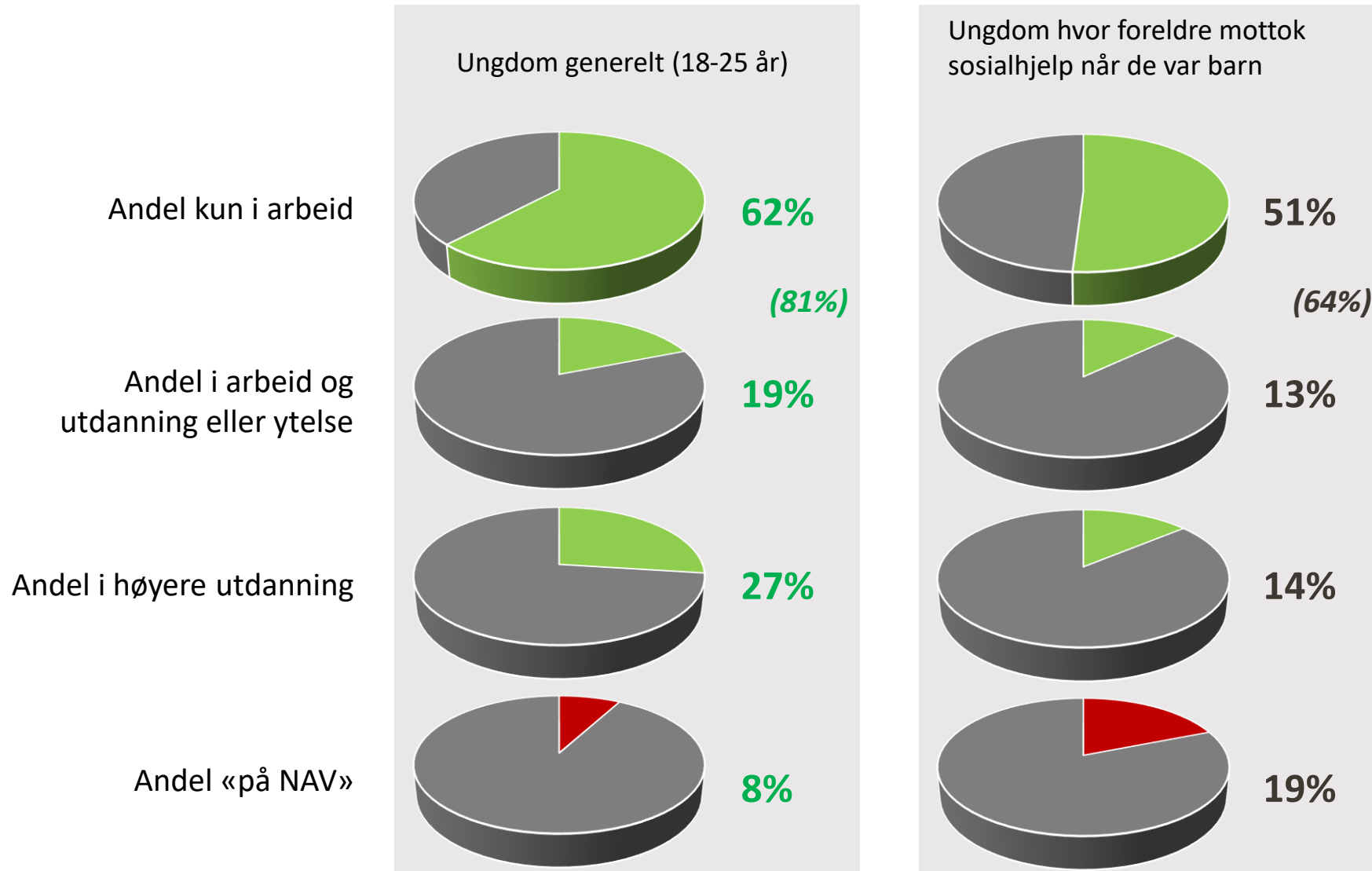

Nesten all befolkningsvekst fremover kommer i de eldste aldersgruppene

Mange får en tung start på voksenlivet, som følge av krevende oppvekstvilkår

Omgivelsene man vokser opp i har nemlig noe å si...

Foreldrenes økonomi spiller en rolle, men det gjør også deres helse...

- 3% av unge voksne uten uføretrygdede foreldre er selv uføre, mens **9% av de som har uføre foreldre er selv ufør.**
- Desto yngre barna var da mor eller far ble uføretrygdet, **desto mer risiko for selv å bli uføre har de.**

Flere studier har vist at barn får høyere risiko for selv å bli uføretrygdet hvis foreldrene blir det i løpet av barndommen. Eldre søsken påvirkes mindre enn yngre. Barn med uføretrygdet far har dobbelt så høy risiko som andre for selv å bli uføretrygdet. (Foto: Maskot, NTB scanpix)

Barn arver risiko for uføretrygd av foreldrene

Sykdom alene kan ikke forklare at så mange blir uføretrygdet i Norge. Risikoen doubles hvis far er uføretrygdet.

1) Kostøl (SSB), Dahl (UC San Diego) og Mogstad (U Chicago)

2) Vaage (UiB), Bratberg og Nilsen (NHH)

Nesten all befolkningsvekst fremover kommer i de eldste aldersgruppene

Mange får en tung start på voksenlivet, som følge av krevende oppvekstvilkår

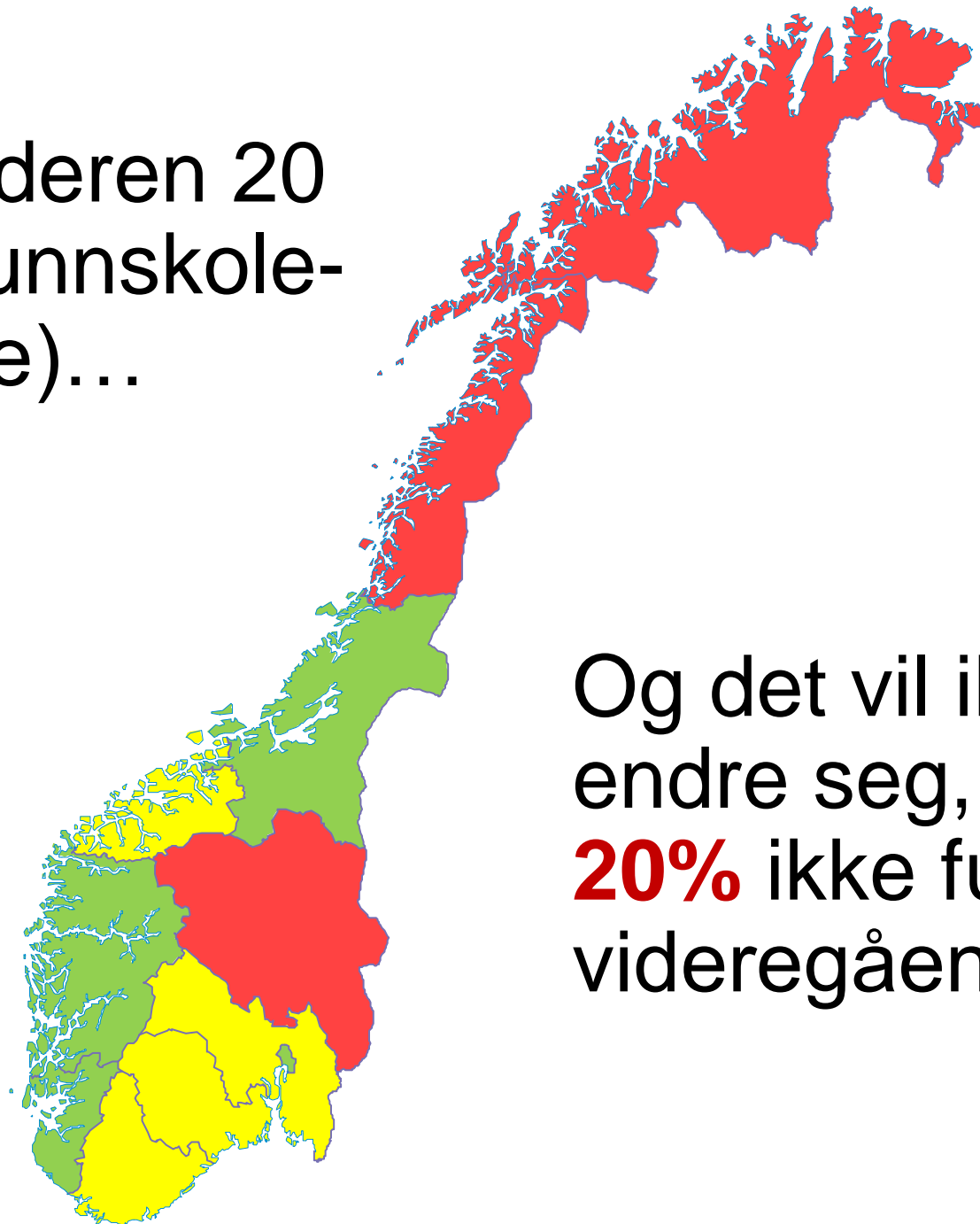
Svært mange har ikke utdanning utover grunnskole (eller mindre), og sliter på arbeidsmarkedet

880 000 personer i alderen 20 år og eldre har kun grunnskole-
utdanning (eller mindre)...

➔ **21%**

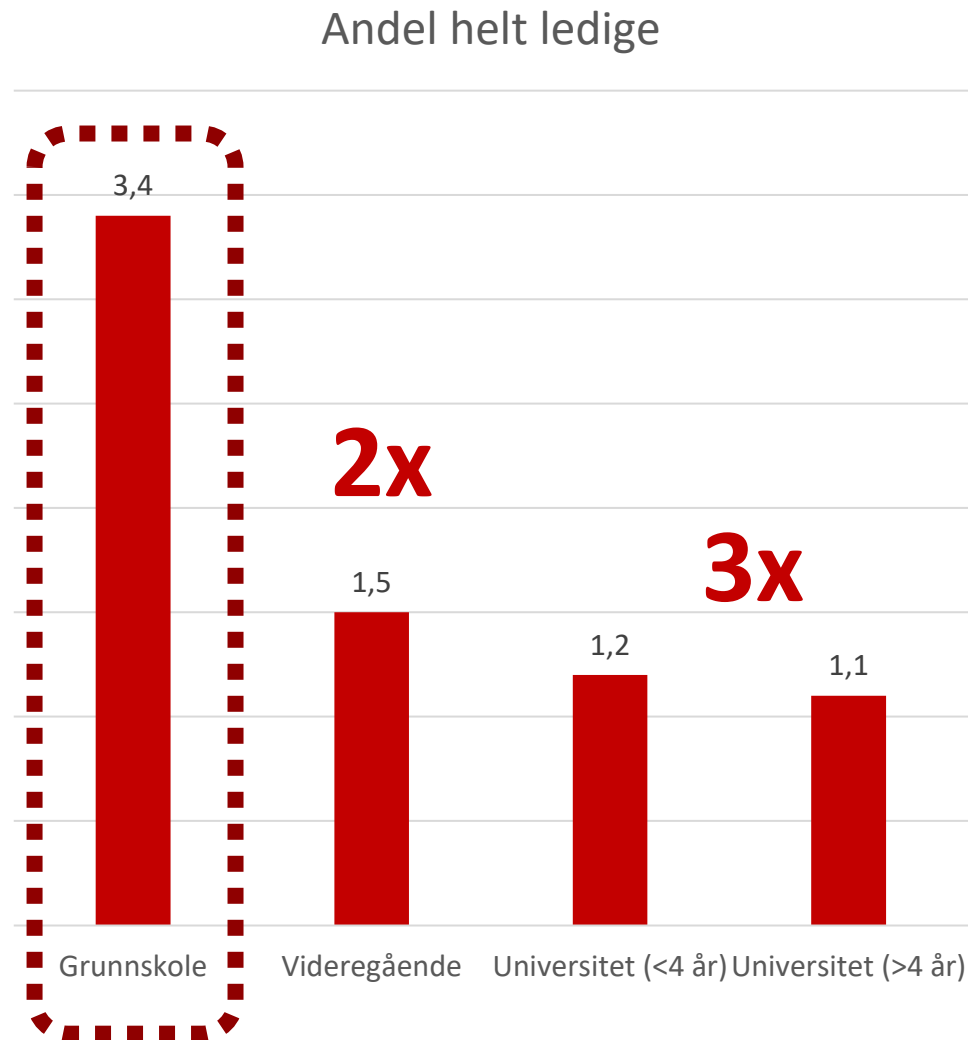
Grunnskole som høyeste
fullførte utdanning i
befolkningen (over 16 år):

- Under 24%
- 24% – 27%
- Over 27%

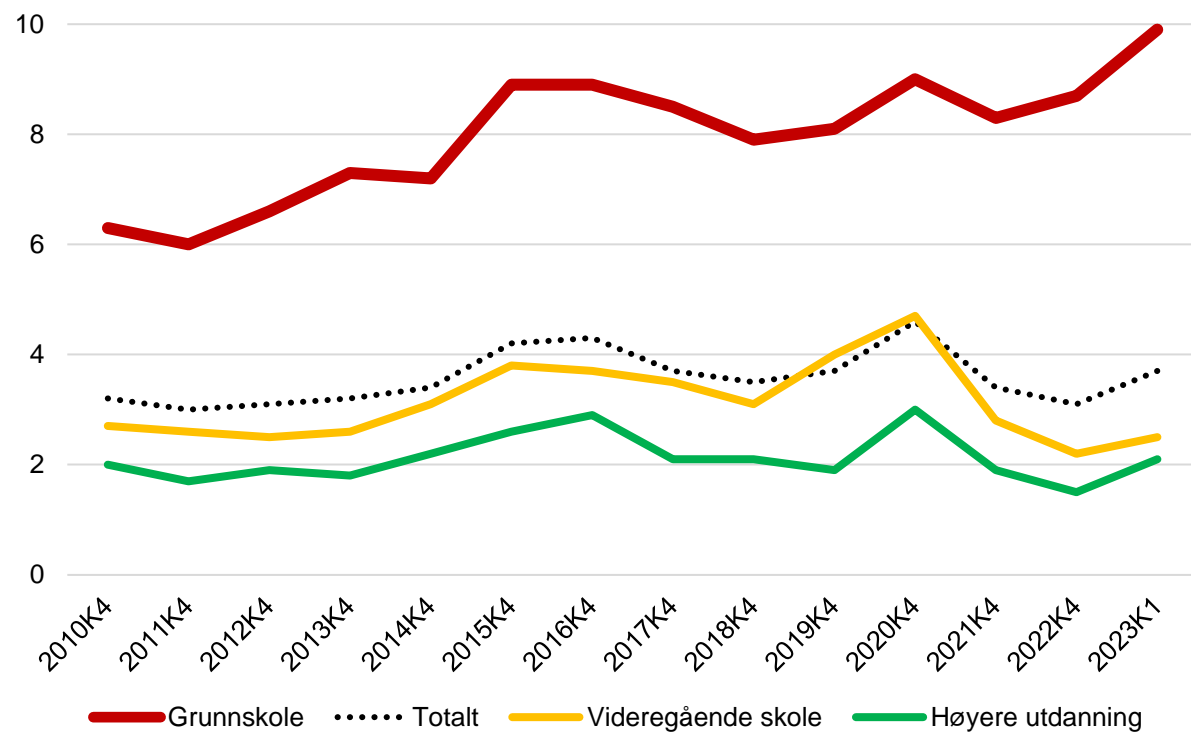
Og det vil ikke
endre seg, ettersom
20% ikke fullfører
videregående...

Nesten halvparten av de arbeidsledige har ikke fullført videregående skole

- Mer enn dobbelt så høy ledighet for de uten fullført videregående opplæring
- Tre ganger høyere enn for de med fullført høyere utdanning

Og forskjellen øker...

Nesten all befolkningsvekst fremover kommer i de eldste aldersgruppene

Mange får en tung start på voksenlivet, som følge av krevende oppvekstvilkår

Svært mange har ikke utdanning utover grunnskole (eller mindre), og sliter på arbeidsmarkedet

Norge har verdens høyeste sykefravær, som gir mange på helse relaterte ytelser

OECD i 2013:

«Norge har det høyeste sykefraværet og de høyeste kostnadene knyttet til fravær i hele OECD...»

5,5

Nordmenn

5,4

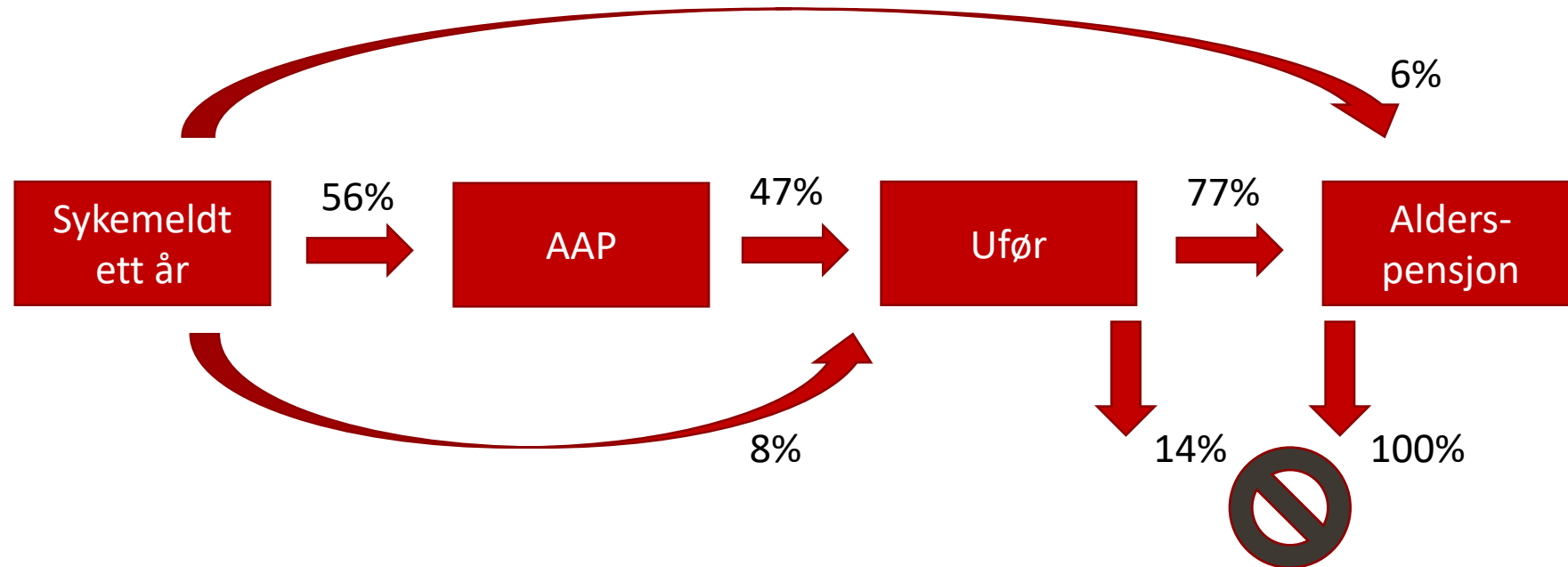

Svensker

HELE NORGE

Det høye norske sykefraværet er bekymringsfullt fordi vi vet at lange sykefravær kan lede til uføretrygd...

1 251 uføretrygdede i Aurskog-Høland

➔ **11,1%** av alle mellom 18 og 67 år

...og gir en svært krevende situasjon på mange arbeidsplasser

Nadia må takle sykehuskrisen hver dag: – Har ni hull i vaktplanen på et døgn

Sykehusene i nord sliter med bemanningskrise, høyt sykefravær og for mange innlagte pasienter.

Susanne Skjåstad Lysvold
Journalist

Helge Lyngmoe
Journalist

Marius Eriksen Guttormsen
Journalist

Vi rapporterer fra Stokmarknes

Publisert 24. jan. kl. 06:13
Oppdatert 24. jan. kl. 10:27

BEKYMRET: – Det er utfordrende å få folk til ta ekstravakter. De er slitne og vi har et ansvar for å ta vare på de ansatte vi har. Da må starte å ringe folk, de som har sluttet, sykepleierstudenter og andre som kan ta ei vakt, forteller enhetsleder Nadia Sørensen ved Nordlandssykehuset i Vesterålen.

FOTO: HELGE LYNGMOE / NRK

Nesten all befolkningsvekst fremover kommer i de eldste aldersgruppene

Mange får en tung start på voksenlivet, som følge av krevende oppvekstvilkår

Svært mange har ikke utdanning utover grunnskole (eller mindre), og sliter på arbeidsmarkedet

Norge har verdens høyeste sykefravær, som gir mange på helse relaterte ytelser

Det er mange personer i yrkesaktiv alder som står utenfor arbeidsliv og utdanning

Aurskog-Høland har **2 200 personer** i utenforskap fra arbeid og utdanning

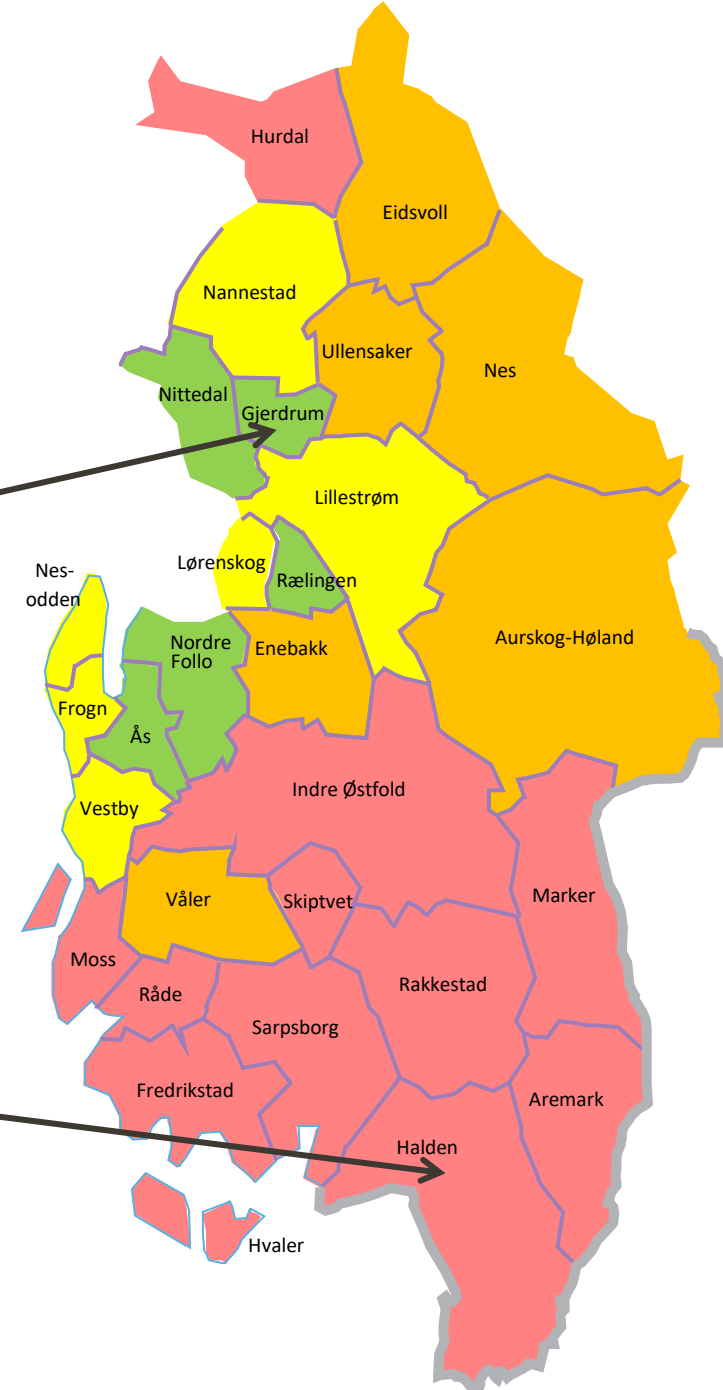
21%

Utenforskap blant
innbyggere 20-66 år:

- Under 18%
- 18% – 20%
- 20% – 24%
- Over 24%

Gjerdrum (15,2%)

Halden (26,6%)

Hva er utenforskap?

= Arbeidskraftreserve

Hva hindrer mennesker i å tre ut av utenforskap og inn i arbeid og aktivitet?

De vil ikke komme inn

(mangler motivasjon)

Motivasjon / insentiver / vilje

- Trygdenivå
- Skatt på inntekt
- Andre inntekter
- Inntekt andre i husstanden
- Aktivitetsplikt

De kan ikke komme inn

(mangler kvalifikasjoner)

Kvalifikasjoner / situasjon / evne

- Utdanning
- Ferdigheter
- Språk
- Helse
- Barn og hjem
- Mobilitet

De får ikke komme inn

(mangler muligheter)

Muligheter

- Ledighetsnivå
- Lønnsnivå
- Bedriftenes situasjon og behov
- Lærlingeplasser
- Deltidsstillinger

Det er kun *tverrsektorielt samarbeid* som kan redusere eller fjerne disse hindringene...

Nesten all befolkningsvekst fremover kommer i de eldste aldersgruppene

Mange får en tung start på voksenlivet, som følge av krevende oppvekstvilkår

Svært mange har ikke utdanning utover grunnskole (eller mindre), og sliter på arbeidsmarkedet

Norge har verdens høyeste sykefravær, som gir mange på helse relaterte ytelser

Det er mange personer i yrkesaktiv alder som står utenfor arbeidsliv og utdanning

Avgangsalder fra arbeidslivet er tidlig, og det er få tegn til endring

Verdien av 1 år ekstra for det norske samfunnet...

40

milliarder kroner

Det er store samfunnsgevinster å hente av at folk jobber lenger enn i dag. NAV har beregnet at hvis gjennomsnittlig avgangsalder fra arbeidslivet øker med 1 år, kan det gi en økt årlig verdiskaping (samfunnsøkonomisk gevinst) på 40 milliarder kroner. Kilde: NAV

Nye E18-tall: Kan koste 60 milliarder kroner

Det er 20 milliarder kroner mer enn det som tidligere har vært kjent. De som kjører på veien, må ut med 45 milliarder, viser nye beregninger.

DYR VEI: Her på Ramstadsletta slutter første Oslo. Prisen for tre etapper kan komme opp i

E18 Vestkorridoren fra Lysaker til Drengsrud skulle egentlig koste **40 milliarder kroner**....

Nesten all befolkningsvekst fremover kommer i de eldste aldersgruppene

Mange får en tung start på voksenlivet, som følge av krevende oppvekstvilkår

Svært mange har ikke utdanning utover grunnskole (eller mindre), og sliter på arbeidsmarkedet

Norge har verdens høyeste sykefravær, som gir mange på helse relaterte ytelser

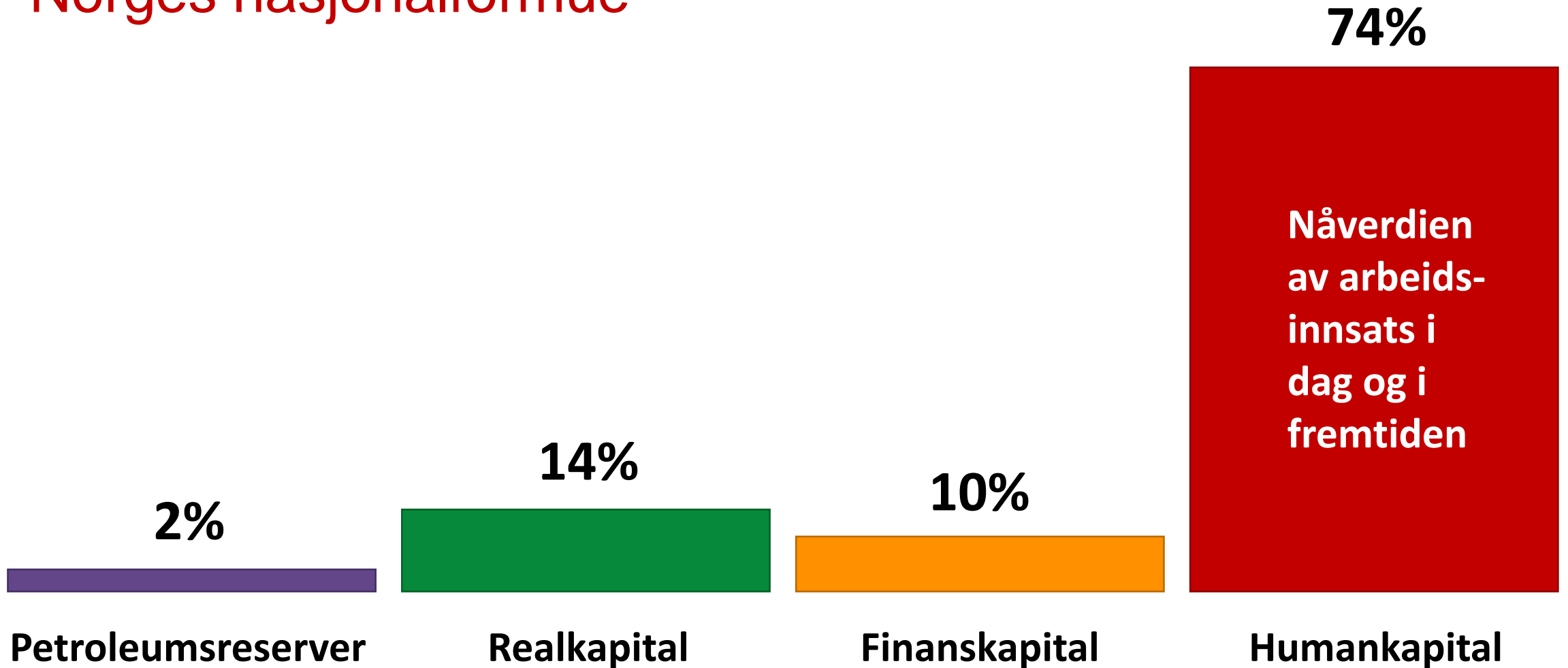

Det er mange personer i yrkesaktiv alder som står utenfor arbeidsliv og utdanning

Avgangsalder fra arbeidslivet er tidlig, og det er få tegn til endring

Arbeid er nemlig den desidert viktigste komponenten i Norges nasjonalformue

Arbeid er helt sentralt i
å **motvirke fattigdom**

48%

*av husstander
uten noen i
arbeid lever i
fattigdom...*

A person wearing a grey hoodie with the hood pulled over their head stands in profile, leaning against a chain-link fence. The background is a blurred parking lot with white lines on the asphalt and some buildings in the distance under a cloudy sky. The overall mood is somber and contemplative.

Personer som står
utenfor arbeid og
utdanning er en
arbeidskraftreserve!

Mange på utsiden av arbeidslivet vårt opplever stor avstand til de kravene arbeidsgiverne setter...

Krav til:

- Utdanning
- Ferdigheter
- Språk
- Helse
- mm

Gap mellom tilbud og etterspørsel

Mange på utsiden av arbeidslivet vårt opplever stor avstand til de kravene arbeidsgiverne setter...

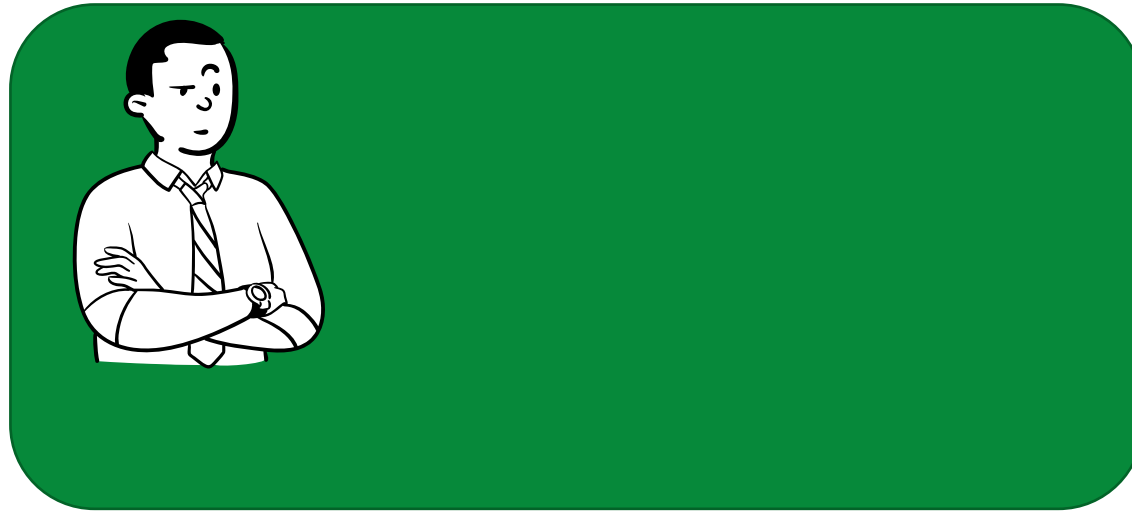
Krav til:

- Utdanning
- Ferdigheter
- Språk
- Helse
- mm

Svaret har vært kvalifisering gjennom tiltak og virkemidler

Mange på utsiden av arbeidslivet vårt opplever stor avstand til de kravene arbeidsgiverne setter...

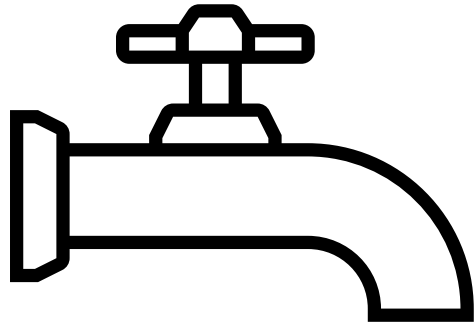

Krav til:

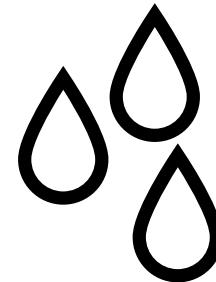
- Utdanning
- Ferdigheter
- Språk
- Helse
- mm

Men kan ikke arbeidsgiverne også senke kravene, øke opplæringen, osv?

Deltakere i arbeidsmarkedet

Problemene må løses for å håndtere utfordringen...

Flere inn:

- Føde flere barn
- Innvandrere

Ta vare på de vi har:

- Oppvekstvilkår
- Fullføre utdanning
- Lærlingeplasser
- Norsk-opplæring

Redusere frafall:

- Senke sykefraværet
- Fokus på arbeidsmiljø

Øke inkluderingen:

- Mer tverrsektorielt samarbeid
- Mindre diskriminering/senke krav
- Utdanning i tråd med behov

Utnytte dagens arbeidskraft:

- Fra deltid til heltid
- Se på oppgavefordeling

